Teisipäev, 14. veebruar 2023

P9_TA(2023)0038

Liikuvate liidu kodanike valimisõigused kohalikel valimistel

Euroopa Parlamendi 14. veebruari 2023. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida liikmesriigi kohalikel valimistel (uuesti sõnastatud) (COM(2021)0733 – C9-0022/2022 – 2021/0373(CNS))

(Seadusandlik erimenetlus – konsulteerimine – uuesti sõnastamine)

(2023/C 283/21)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (COM(2021)0733),

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 22 lõiget 1, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C9-0022/2022),

— võttes arvesse 28. novembri 2001. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet õigusaktide uuesti sõnastamise tehnika süstemaatilise kasutamise kohta ([1]),

— võttes arvesse vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 3 saadetud õiguskomisjoni 8. novembri 2022. aasta kirja kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile,

— võttes arvesse kodukorra artikleid 110 ja 82,

— võttes arvesse põhiseaduskomisjoni arvamust,

— võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A9-0005/2023),

A. arvestades, et Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma arvamuse kohaselt ei sisalda komisjoni ettepanek muid sisulisi muudatusi peale nende, mis on ettepanekus esile toodud, ning arvestades, et varasemate õigusaktide muutmata sätete ja nimetatud muudatuste kodifitseerimise osas piirdub ettepanek üksnes kehtivate õigusaktide kodifitseerimisega ilma sisuliste muudatusteta;

1. kiidab allpool muudetud kujul heaks komisjoni ettepaneku, mida on kohandatud vastavalt Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma soovitustele;

2. palub komisjonil oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 293 lõiget 2;

3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud tekstist kõrvale kalduda;

4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

([1]) EÜT C 77, 28.3.2002, lk 1.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(1a) 1992. aasta Euroopa Liidu leping (nn Maastrichti leping) tähistas uut etappi Euroopa rahvaste üha tihedama liidu loomises. Üks lepingus seatud ülesandeid oli ühtekuuluvust ja solidaarsust väljendaval viisil korraldada suhteid liikmesriikide rahvaste vahel. Üks põhieesmärke oli tugevdada liikmesriikide kodanike õiguste ja huvide kaitset liidu kodakondsuse loomise abil.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(3) Kohalikel valimistel hääletamise ja kandideerimise õiguse kasutamise üksikasjalik kord on sätestatud nõukogu direktiivis 94/80/EÜ.	(3) Kohalikel valimistel hääletamise ja kandideerimise õiguse kasutamise üksikasjalik kord ***liikmesriigis elavate, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanike jaoks*** on sätestatud nõukogu direktiivis 94/80/EÜ.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(4) 2020. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta ([22]) rõhutas komisjon vajadust ajakohastada, selgitada ja tugevdada õigusnorme, mis reguleerivad kohalikel valimistel hääletamise ja kandideerimise õiguse kasutamist, tagamaks, et need toetavad ***liikuvate*** liidu kodanike laialdast ja kaasavat osalemist. Võttes arvesse ka kogemusi, mis on saadud selle kohaldamisel järjestikuste ***valimise*** suhtes, ning selleks, et arvestada aluslepingutesse tehtud muudatustega, tuleks selle direktiivi mitut sätet ajakohastada.	(4) 2020. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta ([22]) rõhutas komisjon vajadust ajakohastada, selgitada ja tugevdada õigusnorme, mis reguleerivad kohalikel valimistel hääletamise ja kandideerimise õiguse kasutamist tagamaks, et need toetavad ***selliste*** liidu kodanike laialdast ja kaasavat osalemist***, kes elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole***. Võttes arvesse ka kogemusi, mis on saadud selle kohaldamisel järjestikuste ***kohalike valimiste*** suhtes, ning selleks, et arvestada aluslepingutesse tehtud muudatustega, tuleks selle direktiivi mitut sätet ajakohastada.

([22]) 2020. aasta aruanne ELi kodakondsuse kohta. Kodanike võimestamine ja nende õiguste kaitsmine (COM/2020/730 final).

([22]) 2020. aasta aruanne ELi kodakondsuse kohta. Kodanike võimestamine ja nende õiguste kaitsmine (COM/2020/730 final).

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(5) Kohalike valimiste valimismenetlused kuuluvad nende liikmesriikide pädevusse, kes neid valimisi korraldavad oma traditsioonidest ning rahvusvahelistest ja Euroopa standarditest lähtudes. Kooskõlas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ning Euroopa inimõiguste konventsiooni õiguse nõuetega peaksid liikmesriigid lisaks liidu kodanike hääletamise ja kandideerimise õiguse tunnustamisele ja austamisele tagama, et ***kodanikel on*** oma valimisõigusi ***lihtne*** kasutada, ***ning kõrvaldama*** selleks ***võimalikult palju takistusi***, mis ei lase neil valimistel osaleda.	(5) Kohalike valimiste valimismenetlused kuuluvad nende liikmesriikide pädevusse, kes neid valimisi korraldavad ***põhiseaduslikest tavadest ja*** oma traditsioonidest ning rahvusvahelistest ja Euroopa standarditest lähtudes. Kooskõlas kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti***, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni*** ning Euroopa inimõiguste konventsiooni õiguse nõuetega peaksid liikmesriigid lisaks ***liikmesriigis elavate, kuid selle riigi kodakondsuseta*** liidu kodanike ***kohalikel valimistel*** hääletamise ja kandideerimise õiguse tunnustamisele ja austamisele tagama, et ***nad saavad*** oma valimisõigusi ***täiel määral ja tegelikult*** kasutada, ***kõrvaldades*** selleks ***kõik takistused***, mis ei lase neil ***kohalikel*** valimistel osaleda***, ja andes neile täieliku juurdepääsu asjakohasele teabele***.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(6) Tagamaks, et liidu kodanikud, kes elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole (edaspidi „teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikud“), saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida kohalikel valimistel samadel tingimustel kui vastuvõtva liikmesriigi kodanikud, tuleks sellistel valimistel registreerumist ja osalemist reguleerivaid tingimusi täpsustada, et oleks tagatud liikmesriigi enda kodanike ja teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike võrdne kohtlemine. Eeskätt tuleks liidu kodanikke, kes soovivad kohalikel valimistel oma elukohaliikmesriigis hääletada ja kandideerida, kohelda võrdselt nii selles osas, mis puudutab kõnealuse õiguse kasutamise eelduseks olevat riigis elamise kestust, kui ka selles osas, mis puudutab sellise tingimuse täitmise tõendamist.	(6) Tagamaks, et liidu kodanikud, kes elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole (edaspidi „teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikud“), saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida kohalikel valimistel samadel tingimustel kui vastuvõtva liikmesriigi kodanikud, tuleks sellistel valimistel registreerumist ja osalemist reguleerivaid tingimusi täpsustada, et oleks tagatud liikmesriigi enda kodanike ja teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike võrdne kohtlemine. Eeskätt tuleks liidu kodanikke, kes soovivad kohalikel valimistel oma elukohaliikmesriigis hääletada ja kandideerida, kohelda võrdselt ***selle liikmesriigi kodanikega*** nii selles osas, mis puudutab kõnealuse õiguse kasutamise eelduseks olevat riigis elamise kestust, kui ka selles osas, mis puudutab sellise tingimuse täitmise tõendamist.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(7) Ühtlasi ei tohiks teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikele seada kohalikel valimistel hääletamis- või kandideerimisõiguse kasutamiseks eritingimusi, kui oma riigi kodakondsusega ja teise liikmesriigi kodakondsusega kodanike erinev kohtlemine ei ole erandlikult põhjendatud viimati nimetatutele omaste asjaoludega, mis eristavad neid esimesena nimetatutest.	(7) Ühtlasi ei tohiks teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikele seada kohalikel valimistel hääletamis- või kandideerimisõiguse kasutamiseks eritingimusi, kui oma riigi kodakondsusega ja teise liikmesriigi kodakondsusega kodanike erinev kohtlemine ei ole erandlikult põhjendatud viimati nimetatutele omaste ***erandlike*** asjaoludega, mis eristavad neid esimesena nimetatutest. ***Erinev kohtlemine peab alati olema põhjendatud.***

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(8) Et liidu kodanikel oleks hõlpsam kasutada oma õigust hääletada ja kandideerida oma ***elukohariigis***, tuleks ***sellised*** kodanikud kanda valijate registrisse piisavalt aegsasti enne valimispäeva. Nende registreerimise suhtes kohaldatavad formaalsused peaksid olema võimalikult lihtsad. Piisama peaks sellest, et asjaomased liidu kodanikud esitavad kehtiva isikutunnistuse ja ametliku avalduse, mis sisaldavad elemente, mis tõendavad nende õigust valimistel osaleda. Kui teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikud on registreeritud, peaksid nad jääma valijate registrisse asjaomase liikmesriigi kodanikest liidu kodanikega samadel tingimustel seni, kuni nad vastavad hääletamisõiguse kasutamise tingimustele. Lisaks peaksid liidu kodanikud andma pädevatele ametiasutustele oma kontaktandmed, et need ametiasutused saaksid neid korrapäraselt teavitada.	(8) Et ***teise liikmesriigi kodakondsusega*** liidu kodanikel oleks hõlpsam kasutada oma õigust hääletada ja kandideerida oma ***elukohaliikmesriigis, peaksid liikmesriigid püüdma võimaldada kohest valijaks registreerimist, pärast seda kui liidu kodanik on avaldanud soovi oma elukohaliikmesriigis hääletamiseks. Kui kohest registreerimist ei kasutata***, tuleks kodanikud kanda valijate registrisse piisavalt aegsasti enne valimispäeva. Nende registreerimise suhtes kohaldatavad formaalsused peaksid olema ***kõikides liikmesriikides*** võimalikult lihtsad***, kergesti ligipääsetavad ja sarnased***. Piisama peaks sellest, et asjaomased liidu kodanikud esitavad kehtiva isikutunnistuse ja ***nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel*** ametliku avalduse, mis sisaldavad elemente, mis tõendavad nende õigust ***kohalikel*** valimistel osaleda. Kui teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikud on registreeritud, peaksid nad jääma valijate registrisse asjaomase liikmesriigi kodanikest liidu kodanikega samadel tingimustel seni, kuni nad vastavad hääletamisõiguse kasutamise tingimustele. Lisaks peaksid liidu kodanikud andma pädevatele ametiasutustele oma kontaktandmed, et need ametiasutused saaksid neid korrapäraselt teavitada. ***Liikmesriigid peaksid looma kohalike ja Euroopa Parlamendi valimiste jaoks eraldi valijate registrid.***

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(8a) Liikmesriigid peaksid tagama, et kandidaadiks registreerimise ja kandidaatide nimekirja esitamise nõuded vastavad demokraatlikele, proportsionaalsetele ja läbipaistvatele standarditele ning et neid kohaldatakse nii oma riigi kui ka teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike suhtes.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 8 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	(8b) Selleks et võimaldada liikmesriigis elavatel, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikel tegelikult kandideerida kohalikel valimistel, ei tohiks riigisisesed erakonnad seada liikmesuse tingimuseks valimisliikmesriigi kodakondsust.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(10) Kandideerimisõigus võidakse ära võtta kas elukoha- või päritoluliikmesriigi asutuse üksikotsusega. Omavalitsuse valitava ametikoha poliitilist tähtsust silmas pidades peaks liikmesriikidel olema õigus saada päritoluliikmesriigist teavet selle kohta, et päritoluliikmesriigis on kandidaadilt kandideerimisõigus ära võetud.	(10) Kandideerimisõigus võidakse ära võtta kas elukoha- või päritoluliikmesriigi asutuse üksikotsusega. Omavalitsuse valitava ametikoha poliitilist tähtsust silmas pidades peaks liikmesriikidel olema õigus saada ***otse*** päritoluliikmesriigist teavet selle kohta, et päritoluliikmesriigis on kandidaadilt kandideerimisõigus ära võetud. ***Päritoluliikmesriigi tehtud otsused puude alusel teovõime piiramise kohta ei tohiks piirata liidu kodanike õigust oma elukohaliikmesriigis kandideerida, kui elukohaliikmesriigi õiguses on asjakohane õigus tagatud kõikidele sellise puudega inimestele ilma piiranguteta.***

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(11) Kuna põhiliste omavalitsusüksuste juhtide kohustuste hulka võib kuuluda osavõtt avaliku võimu teostamisest ja üldiste huvide kaitsmisest, peaksid liikmesriigid saama need ametikohad reserveerida oma kodanikele, arvestades täielikult proportsionaalsuse põhimõtet.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(12) Valitud omavalitsusametnike õigust osa võtta parlamendivalimistest peaks samuti olema võimalik reserveerida oma kodanikele.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(14) Teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigus hääletada ja kandideerida elukohaliikmesriigi kohalikel valimistel ei asenda hääletamis- ja kandideerimisõigust liikmesriigis, mille kodanik liidu kodanik on. Seepärast tuleb tagada, et austatakse liidu kodanike vabadust otsustada, kas osaleda elukohaliikmesriigi kohalikel valimistel või mitte ning need kodanikud saavad väljendada soovi kasutada oma hääletamisõigust oma elukohaliikmesriigis. ***Seepärast võivad liikmesriigid, kus hääletamine ei ole kohustuslik, kanda need kodanikud valijate registrisse automaatselt.***	(14) Teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigus hääletada ja kandideerida elukohaliikmesriigi kohalikel valimistel ei asenda hääletamis- ja kandideerimisõigust liikmesriigis, mille kodanik liidu kodanik on. Seepärast tuleb tagada, et austatakse liidu kodanike vabadust otsustada, kas osaleda elukohaliikmesriigi kohalikel valimistel või mitte ning need kodanikud saavad väljendada soovi kasutada oma hääletamisõigust oma elukohaliikmesriigis.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(15) ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 2 punktis b ja artikli 22 lõikes 1 nimetatud õiguse tulemusliku kasutamise tagamise üks põhikomponent on valimisõigusi ja -menetlusi käsitleva teabe kättesaadavus.	(15) ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 2 punktis b ja artikli 22 lõikes 1 nimetatud õiguse tulemusliku kasutamise tagamise üks põhikomponent on valimisõigusi ja -menetlusi käsitleva teabe kättesaadavus. ***Teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikele peaks olema kättesaadav teave oma valimisõiguste ja valimiskorra kohta liikmesriiki saabumisel, korrapäraselt ja piisavalt aegsasti enne kohalike valimiste toimumist. Samuti tuleks neid teavitada asjaolust, et kohalikel valimistel ja Euroopa Parlamendi valimistel on eraldi valijate registrid.***

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(16) Valimismenetluste kontekstis mõjutab asjakohase teabe puudumine kodanike võimalusi kasutada valimisõigusi, mis on osa liidu kodanike õigustest. See mõjutab ka pädevate ametiasutuste suutlikkust kasutada oma õigusi ja täita oma kohustusi. Liikmesriigid peaksid määrama ametiasutused, kellel on erikohustused anda liidu kodanikele asjakohast teavet nende õiguste kohta, mis tulenevad ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 2 punktist b ja artikli 22 lõikest 1, ning ***siseriiklike*** õigusnormide ja menetluste kohta, mis puudutavad kohalikel valimistel osalemist ja nende valimiste korraldamist. Teabevahetuse tulemuslikkuse tagamiseks tuleks selline teave esitada selgelt ja arusaadavalt.	(16) Valimismenetluste kontekstis mõjutab asjakohase teabe puudumine kodanike võimalusi kasutada valimisõigusi, mis on osa liidu kodanike õigustest. See mõjutab ka pädevate ametiasutuste suutlikkust kasutada oma õigusi ja täita oma kohustusi. Liikmesriigid peaksid määrama ametiasutused, kellel on erikohustused anda liidu kodanikele asjakohast teavet nende õiguste kohta, mis tulenevad ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 2 punktist b ja artikli 22 lõikest 1, ning ***riigisiseste*** õigusnormide ja menetluste kohta, mis puudutavad kohalikel valimistel osalemist ja nende valimiste korraldamist***, samuti teavet valimis- ja poliitilise süsteemi kohta, sealhulgas põhiliste omavalitsusüksuste volituste kohta. Sellised ametiasutused peaksid kooskõlastama teavituskampaaniaid kohalike ametiasutuste ja võimaluse korral kodanikuühiskonna organisatsioonidega ning nad peaks kasutama mitmesuguseid teabekanaleid***. Teabevahetuse tulemuslikkuse tagamiseks tuleks selline teave esitada ***õigeaegselt, korrapäraselt,*** selgelt ja arusaadavalt***, eelistatavalt nii, et selle keerukus ei ületaks Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendis määratletud taset B1 (kesktase)***.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(17) Valimiste kohta käiva teabe kättesaadavuse parandamiseks tuleks selline teave teha kättesaadavaks ***lisaks vastuvõtva liikmesriigi ametlikule keelele või ametlikele keeltele veel vähemalt ühes*** liidu ***ametlikus*** keeles, ***mis on üldjoontes arusaadav võimalikult suurele arvule selle riigi territooriumil elavatele liidu kodanikele***. ***Liikmesriigid võivad oma territooriumi eri osades või piirkondades kasutada erinevaid liidu ametlikke keeli sõltuvalt sellest, milline keel on arusaadav suurimale osale seal elavatest*** liidu ***kodanikest***.	(17) Valimiste kohta käiva teabe kättesaadavuse parandamiseks tuleks selline teave teha kättesaadavaks ***kõigis liidu ametlikes keeltes ja kui ametiasutused seda võimaldavad, siis*** liidu ***valija eelistatud*** keeles, ***mille ta peaks saama anda teada registreerimise ajal***. ***Vajaduse korral peaks komisjon toetama liikmesriike registreerimis- ja valimiskorda käsitleva teabe tõlkimisel*** liidu ***ametlikesse keeltesse***.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(18) Iga erand käesoleva direktiivi ***üldeeskirjadest*** peab vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 22 lõikele 1 olema õigustatud liikmesriigi eriomaste probleemidega ning ühtlasi peab see olema kooskõlas põhiõiguste harta artikli 52 nõuetega, muu hulgas nõudega, et kõik piirangud, mis puudutavad kohalikel valimistel häältemis- või kandideerimisõiguse kasutamist, tuleb kehtestada õigusaktiga ning nende piirangute suhtes tuleb kohaldada proportsionaalsuse ja vajalikkuse põhimõtet. Lisaks tuleb kõik erandid nende iseloomu tõttu uuesti läbi vaadata, nagu on sätestatud põhiõiguste harta artiklis 47.	(18) Iga erand käesoleva direktiivi ***üldnormidest*** peab vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 22 lõikele 1 olema õigustatud liikmesriigi eriomaste probleemidega ning ühtlasi peab see olema kooskõlas põhiõiguste harta artikli 52 nõuetega, muu hulgas nõudega, et kõik piirangud, mis puudutavad kohalikel valimistel häältemis- või kandideerimisõiguse kasutamist ***liikmesriigis elavate, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanike poolt***, tuleb kehtestada õigusaktiga ning nende piirangute suhtes tuleb kohaldada proportsionaalsuse ja vajalikkuse põhimõtet. Lisaks tuleb kõik erandid nende iseloomu tõttu uuesti läbi vaadata, nagu on sätestatud põhiõiguste harta artiklis 47. ***Võttes arvesse, et liikmesriigid kasutavad vähe direktiivis 94/80/EÜ sätestatud võimalusi teha erandeid selle üldnormidest, ei peaks neid erandite tegemise võimalusi enam andma.***

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(19) Niisugused eriomased probleemid võivad tekkida liikmesriigis, kus riigi kodakondsuseta hääleõiguslikus vanuses liidu kodanike osa on keskmisest märgatavalt suurem. Erandid on õigustatud, kui need kodanikud moodustavad rohkem kui 20 % kogu valijaskonnast. Niisugused erandid peavad põhinema elamisperioodikriteeriumil.	***välja jäetud***

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(20) Liikmesriigid, kus riigi kodakondsuseta hääleõiguslikus vanuses liidu kodanike osa ületab 20 % seal elavate hääleõiguslikus vanuses liidu kodanike koguarvust, peaksid saama vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 22 lõikele 1 näha ette kandidaatide nimekirjade koosseisu käsitlevad erisätted.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(21) Tuleb arvestada asjaolu, et teatud liikmesriikides elavatel teiste liikmesriikide kodanikel on õigus valida liikmesriigi parlamendivalimistel ja seetõttu saab käesolevas direktiivis sätestatud formaalsustes teha järeleandmisi.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(22) Belgia Kuningriigile on iseloomulikud eripärad ja tasakaalusuhted, mis on seotud asjaoluga, et tema põhiseaduse artiklites 1–4 sätestatakse kolm ametlikku keelt ning territoriaaljaotus piirkondadeks ja kogukondadeks, seetõttu võib käesoleva direktiivi täielikul kohaldamisel teatavates kommuunides olla niisugune mõju, et kõnealuste eripärade ja tasakaalusuhete arvessevõtmiseks tuleb ette näha võimalus teha erand käesoleva direktiivi sätetest.	***välja jäetud***

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(23) Andmed õiguste kasutamise ja käesoleva direktiivi kohaldamise kohta ***võivad olla kasulikud***, et teha kindlaks meetmed, mis on vajalikud, et tagada liidu kodanike valimisõiguste tulemuslik kasutamine. Et parandada andmete kogumist kohalike valimiste jaoks, peavad liikmesriigid hakkama rakendamist korrapäraselt seirama ja selle kohta esitama aruandeid, mis peaks lisaks statistilistele andmetele sisaldama teavet meetmete kohta, mida on võetud, et toetada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike osalemist valimistel. Komisjon peaks hindama käesoleva direktiivi kohaldamist, sealhulgas kõiki pärast direktiivi jõustumist aset leidnud valijaskonna muutusi ja esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande.	(23) Andmed õiguste kasutamise ja käesoleva direktiivi kohaldamise kohta ***on olulised***, et ***hinnata asjakohast liidu poliitikat ja*** teha kindlaks meetmed, mis on vajalikud, et tagada liidu kodanike valimisõiguste tulemuslik kasutamine. Et parandada ***liikmesriikides*** andmete kogumist ***ja esitamist*** kohalike valimiste jaoks, peavad liikmesriigid hakkama rakendamist korrapäraselt seirama ja selle kohta esitama aruandeid, mis peaks lisaks statistilistele andmetele sisaldama teavet meetmete kohta, mida on võetud, et toetada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike***, sealhulgas puuetega inimeste*** osalemist valimistel. ***Selliseid andmeid tuleks koguda kõigis liikmesriikides läbipaistvalt ja turvaliselt ning samade näitajate alusel. Selleks peaks komisjon kehtestama liikmesriikidele ühised näitajad asjakohaste statistiliste andmete esitamiseks.*** Komisjon peaks hindama käesoleva direktiivi kohaldamist, sealhulgas kõiki pärast direktiivi jõustumist aset leidnud valijaskonna muutusi ja esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(24) Komisjonil on vaja endal hinnata käesoleva direktiivi kohaldamist mõistliku aja jooksul pärast selle jõustumist, pidades tähelepanelikult silmas nõukogu 6. detsembri 1993. aasta direktiivi 93/109/EÜ (millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel) ([23]) kohaldamise hindamist.	(24) Komisjonil on vaja endal hinnata käesoleva direktiivi kohaldamist mõistliku aja jooksul pärast selle jõustumist, pidades tähelepanelikult silmas nõukogu 6. detsembri 1993. aasta direktiivi 93/109/EÜ (millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel) ([23]) kohaldamise hindamist. ***Vajaduse korral tuleks hinnangu järel esitada seadusandlik ettepanek käesoleva direktiivi muutmiseks.***

([23]) Nõukogu 6. detsembri 1993. aasta direktiiv 93/109/EÜ, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel (uuesti sõnastatud).

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
(26) Liikmesriigid on ratifitseerinud ja liit sõlminud ([25]) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni ning sellega on nad võtnud endale kohustuse tagada selle konventsiooni, kaasa arvatud poliitilises ja avalikus elus osalemist käsitleva artikli 29 järgimine. Selleks et ***toetada*** puuetega inimeste ***kaasavat*** ja ***võrdset osalemist*** valimistel, tuleks korraldada, et liidu kodanikud, kes elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, saavad selles riigis kasutada õigust kohalikel valimistel hääletada ja kandideerida, võttes nõuetekohaselt arvesse puuetega ja eakamate kodanike ***vajadusi***.	(26) Liikmesriigid on ratifitseerinud ja liit sõlminud ([25]) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni ning sellega on nad võtnud endale kohustuse tagada selle konventsiooni, kaasa arvatud poliitilises ja avalikus elus osalemist käsitleva artikli 29 järgimine. Selleks et ***tagada*** puuetega inimeste ***kaasav*** ja ***võrdne osalemine*** valimistel***, võttes eelkõige arvesse sisulist mõju, mida kohalikud otsused võivad avaldada ligipääsetavuse küsimustele ning puuetega inimeste ja eakamate kodanike elule***, tuleks korraldada, et liidu kodanikud, kes elavad liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, saavad selles riigis kasutada õigust kohalikel valimistel hääletada ja kandideerida, võttes nõuetekohaselt arvesse puuetega ja eakamate kodanike ***erivajadusi***. ***Eelkõige peaksid liikmesriigid kaaluma oma riiklikule hääletusmenetlusele kohandatud asjakohase korra rakendamist, et lihtsustada hääletamist puuetega kodanikele, näiteks võimalust valida valimisjaoskonda ning selliste tugitehnoloogiate, -vormingute ja -tehnikate kasutamist nagu punktkiri, suur trükikiri, audiopõhine teave, puutepliiats, kergesti loetav teave ja viipekeeles suhtlemine. Peale selle peaksid liikmesriigid võimaldama puuetega inimestel saada hääletamisel soovi korral nende enda valitud isikult abi. Liikmesriigid peaksid püüdma pakkuda võimalust hääletada posti teel ja võivad lisaks ette näha muid viise hääletamise hõlbustamiseks, nagu füüsiline eelhääletamine, volikirja alusel hääletamine ning elektrooniline ja internetipõhine hääletamine.***

([25]) Nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsus 2010/48/EÜ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 23, 27.1.2010, lk 35).

([25]) Nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsus 2010/48/EÜ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 23, 27.1.2010, lk 35).

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	da) „liidu valija“ – liidu kodanik, kellel on kooskõlas käesoleva direktiiviga õigus hääletada kohalikel valimistel oma elukohaliikmesriigis;

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 2 – lõige 1 – punkt d b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	db) „liidu kandidaat“ – liidu kodanik, kellel on kooskõlas käesoleva direktiiviga õigus kandideerida kohalikel valimistel oma elukohaliikmesriigis;

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Kui hääletamiseks või kandideerimiseks peavad elukohaliikmesriigi kodanikud elama teatava miinimumperioodi jooksul selle riigi territooriumil, loetakse ***artikli 3 kohaselt hääle-*** ja ***kandideerimisõiguslikud isikud***, kes sama pika perioodi jooksul ***on*** teistes liikmesriikides ***elanud***, kõnealusele tingimusele ***vastavateks***.	1. Kui hääletamiseks või kandideerimiseks peavad elukohaliikmesriigi kodanikud elama teatava miinimumperioodi jooksul selle riigi territooriumil, loetakse ***liidu valijad*** ja ***liidu kandidaadid***, kes ***on elanud*** sama pika perioodi jooksul teistes liikmesriikides, kõnealusele tingimusele ***vastavaks***.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 4 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Kui elukohaliikmesriigi õigusaktide alusel võivad selle riigi kodanikud hääletada või kandideerida ainult põhilises omavalitsusüksuses, kus on nende peamine elukoht, kehtib ***artikli 3 kohaselt hääle-*** ja ***kandideerimisõiguslike isikute*** suhtes sama tingimus.	2. Kui elukohaliikmesriigi õigusaktide alusel võivad selle riigi kodanikud hääletada või kandideerida ainult põhilises omavalitsusüksuses, kus on nende peamine elukoht, kehtib ***liidu valijate*** ja ***liidu kandidaatide*** suhtes sama tingimus.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 5 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Elukohaliikmesriik võib sätestada, et liidu kodanik, kellelt päritoluliikmesriigi õiguse alusel on tsiviil- või kriminaalõigusliku üksikotsusega kandideerimisõigus ära võetud, ei saa seda õigust kasutada kohalikel valmistel.	1. Elukohaliikmesriik võib sätestada, et liidu kodanik, kellelt päritoluliikmesriigi õiguse alusel on tsiviil- või kriminaalõigusliku üksikotsusega kandideerimisõigus ära võetud, ei saa seda õigust kasutada kohalikel valmistel. ***Kuid päritoluliikmesriigi tehtud otsused puude alusel teovõime piiramise kohta ei piira liidu kodanike õigust kandideerida oma elukohaliikmesriigis kohalikel valimistel, kui elukohaliikmesriigi õiguses on asjakohane õigus tagatud kõikidele sellise puudega inimestele ilma piiranguteta.***

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 5 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Liikmesriik võib sätestada, et põhilise omavalitsusüksuse täitevorgani juhi, juhi asetäitja või liikme ametikohal võivad olla ainult nende enda kodanikud, kui need isikud valitakse ametisse kogu volituste kehtivuse ajaks.	***välja jäetud***
Liikmesriik võib samuti sätestada, et põhilise omavalitsusüksuse täitevorgani juhi, juhi asetäitja või liikme ülesannete ajutise või vahepealse täitmise puhul võidakse piirduda oma kodanikega.	
Aluslepingut ja üldisi õiguspõhimõtteid arvesse võttes võib liikmesriik võtta asjakohaseid, vajalikke ja proportsionaalseid meetmeid, tagamaks, et esimeses lõigus nimetatud ametikohtadel olla ja teises lõigus nimetatud vahepealseid ülesandeid täita saavad ainult nende oma kodanikud.	

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 5 – lõige 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4. Liikmesriik võib samuti sätestada, et esinduskogu liikmeks valitud liidu kodanikud ei võta osa ei parlamendi valijameeste määramisest ega selle parlamendi liikmete valimisest.	***välja jäetud***

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 6 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. ***Isikute suhtes, kellel artikli 3 kohaselt on kandideerimisõigus,*** kohaldatakse samasuguseid ametikohtade ühitamatuse tingimusi, mida elukohaliikmesriigi seaduste alusel kohaldatakse selle riigi kodanike suhtes.	1. ***Liidu kandidaatide suhtes*** kohaldatakse samasuguseid ametikohtade ühitamatuse tingimusi, mida elukohaliikmesriigi seaduste alusel kohaldatakse selle riigi kodanike suhtes.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Valija, kes vastab artikli 3 tingimustele, kasutab oma hääletamisõigust elukohaliikmesriigi kohalikel valimistel, kui ta on selleks soovi avaldanud.	1. ***Liidu*** valija, kes vastab artikli 3 tingimustele, kasutab oma hääletamisõigust elukohaliikmesriigi kohalikel valimistel, kui ta on selleks soovi avaldanud.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 7 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Kui hääletamine elukohaliikmesriigis on kohustuslik, on ***artikli 3 kohaselt hääleõiguslikud ja*** elukohaliikmesriigis valijate registrisse kantud ***isikud*** samuti kohustatud hääletama.	2. Kui hääletamine elukohaliikmesriigis on kohustuslik, on elukohaliikmesriigis valijate registrisse kantud ***liidu valijad*** samuti kohustatud hääletama.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Liikmesriigid, ***kus hääletamine ei ole kohustuslik***, ***võivad sätestada artikli 3 kohaselt hääleõiguslike isikute automaatse kandmise valijate registrisse***.	3. Liikmesriigid ***püüavad kehtestada korra***, ***mille kohaselt registreeritakse teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanikud elukohaliikmesriigis elanikuks registreerimisel kohe ka liidu valijaks valijate registris***, ***kui asjaomane liidu kodanik annab selleks nõusoleku***. ***Liidu valijatel, kes on loobunud kohesest registreerimisest, palutakse registreeruda aegsasti enne valimisperioodi.***

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et võimaldada ***artikli 3 kohaselt hääleõigusliku isiku*** kandmist valijate registrisse aegsasti enne valimispäeva.	1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et võimaldada ***liidu valija*** kandmist valijate registrisse aegsasti enne valimispäeva.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 8 – lõige 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Et tema nimi oleks kantud valijate registrisse, esitab ***artikli 3 kohaselt hääleõiguslik isik samad*** dokumendid nagu selle riigi kodakondsusega valija.	Et tema nimi oleks kantud valijate registrisse, esitab ***liidu valija samad või samaväärsed*** dokumendid nagu selle riigi kodakondsusega valija. ***Ta esitab ka ametliku avalduse kooskõlas II lisas esitatud vormiga.***

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 8 – lõige 2 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Elukohaliikmesriik võib samuti nõuda, et ***artikli 3 kohaselt hääleõiguslik isik esitaks kehtiva isikut tõendava dokumendi koos ametliku avaldusega, mis on koostatud kooskõlas II lisas esitatud malliga***.	Elukohaliikmesriik võib samuti nõuda, et ***liidu valija***
	a) esitaks kehtiva isikut tõendava dokumendi;

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	b) märgiks kuupäeva, millest alates ta on elanud kõnealuses või mõnes teises liikmesriigis;
	c) märgiks soovi korral ühe või mitu eelistatud keelt, milles ta sooviks saada artikli 12 lõikes 2 osutatud teavet ja mis on valitud liidu ametlike keelte hulgast või muude keelte hulgast, kui pädev asutus seda võimaldab.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 8 – lõige 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. ***Artikli 3 kohaselt hääleõiguslikud ja*** elukohaliikmesriigi valijate registrisse kantud ***isikud*** jäävad sellesse registrisse samadel tingimustel kui kodakondsusega valijad, kuni nad sealt kustutatakse, sest nad ei vasta enam hääletamisõiguse kasutamise nõuetele. Kui liikmesriik on sätestanud, et kodanikele teatatakse nende valijate registrist kustutamisest, kohaldatakse neid sätteid samamoodi ka ***artikli 3 kohaselt hääleõiguslike isikute*** suhtes.	3. Elukohaliikmesriigi valijate registrisse kantud ***liidu valijad*** jäävad sellesse registrisse samadel tingimustel kui kodakondsusega valijad, kuni nad sealt kustutatakse, sest nad ei vasta enam hääletamisõiguse kasutamise nõuetele. Kui liikmesriik on sätestanud, et kodanikele teatatakse nende valijate registrist kustutamisest, kohaldatakse neid sätteid samamoodi ka ***liidu valijate*** suhtes. ***Kõnealune teade esitatakse asjaomastele liidu valijatele liidu keeles, mis on märgitud ametlikus avalduses selle isiku eelistatud keeleks, kui liidu valija on sellise eelistuse märkinud.***

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 8 – lõige 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5. Ilma et see piiraks ühegi liikmesriigi nende normide kohaldamist, mis käsitlevad väljaspool liikmesriiki elavate selle riigi kodanike hääletamis- või kandideerimisõigust, ei too ***artikli 3 kohaselt hääleõiguslike isikute*** elukohaliikmesriigi valijate registrisse kandmine kaasa nende kustutamist päritoluliikmesriigi valijate registrist.	5. Ilma et see piiraks ühegi liikmesriigi nende normide kohaldamist, mis käsitlevad väljaspool liikmesriiki elavate selle riigi kodanike hääletamis- või kandideerimisõigust, ei too ***liidu valijate*** elukohaliikmesriigi valijate registrisse kandmine kaasa nende kustutamist päritoluliikmesriigi valijate registrist.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 9 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Kandideerimistaotluse esitamisel esitab ***artikli 3 kohaselt kandideerimisõiguslik isik*** samad tõendavad dokumendid nagu riigi kodakondsusega kandidaat. Elukohaliikmesriik võib nõuda, et asjaomane isik esitaks ametliku avalduse, mis on koostatud kooskõlas III lisas esitatud ***malliga.***	1. Kandideerimistaotluse esitamisel esitab ***teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanik*** samad ***või samaväärsed*** tõendavad dokumendid nagu riigi kodakondsusega kandidaat. Elukohaliikmesriik võib nõuda, et asjaomane isik esitaks ametliku avalduse, mis on koostatud kooskõlas III lisas esitatud ***vormiga***.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 9 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Elukohaliikmesriik võib lisaks nõuda, et ***artikli 3 kohaselt kandideerimisõiguslik isik peab:***	2. Elukohaliikmesriik võib lisaks nõuda, et ***liidu kandidaat***

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 9 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
a) ***sedastama*** kandideerimistaotluse esitamisel vastavalt lõikele 1 esitatavas ametlikus avalduses, et talt ei ole päritoluliikmesriigis kandideerimisõigust ära võetud;	a) ***sedastaks*** kandideerimistaotluse esitamisel vastavalt lõikele 1 esitatavas ametlikus avalduses, et talt ei ole päritoluliikmesriigis kandideerimisõigust ära võetud***. Kui ametliku avalduse sisus on õigustatult põhjust kahelda, võib elukohaliikmesriik taotleda otse teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodaniku päritoluliikmesriigilt enne või pärast valimisi tõendit selle kohta, et isikult ei ole selles liikmesriigis kandideerimisõigust ära võetud***;

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 9 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) juhul, kui on põhjust kahelda punkti a kohase avalduse sisus, esitama enne või pärast valimisi päritoluliikmesriigi pädevate haldusasutuste tõendi selle kohta, et temalt ei ole selles liikmesriigis kandideerimisõigust ära võetud või et need asutused ei tea niisugusest õiguse äravõtmisest;	***välja jäetud***

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 9 – lõige 2 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	***ea) märgiks soovi korral ühe või mitu keelt, milles ta sooviks saada artikli 12 lõikes 2 osutatud teavet ja mis on valitud liidu ametlike keelte hulgast või muude keelte hulgast, kui pädev asutus seda võimaldab**.*

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 10 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Liikmesriigid***, kes näevad kodanikele*** ette võimaluse hääletada kohalikel valimistel eelhääletamise, ***posti teel*** hääletamise või elektroonilise ja interneti teel hääletamise ***võimaluse***, tagavad, et need hääletusviisid on samadel tingimustel kättesaadavad ka ***artikli 3 kohaselt hääleõiguslikele isikutele***.	Liikmesriigid ***püüavad näha*** ette võimaluse hääletada kohalikel valimistel ***posti teel. Kui kohalikel valimistel lubavad liikmesriigid oma kodanikel hääletada posti teel,*** eelhääletada, ***hääletada volikirja alusel*** või hääletata elektrooniliselt ja interneti teel, tagavad ***nad***, et need hääletusviisid on samadel tingimustel kättesaadavad ka ***liidu valijatele***.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Elukohaliikmesriik teatab asjaomasele isikule ***õigeaegselt ning selges ja lihtsas keeles,*** milline otsus tehti tema ***taotluse kohta*** valijate registrisse kandmise või kandideerimistaotluse vastuvõetavuse kohta.	1. Elukohaliikmesriik teatab asjaomasele isikule, milline otsus tehti tema ***kohese valijaks registreerimise,*** valijate registrisse kandmise ***taotluse*** või kandideerimistaotluse vastuvõetavuse kohta.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 11 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Kui liidu kodanikku ei kanta valijate registrisse või kui keeldutakse tema valijate registrisse kandmise taotluse vastuvõtmisest või kui tema kandideerimistaotlus tagasi lükatakse, on kõnealusel isikul õigus õiguskaitsevahenditele samadel tingimustel, mida elukohaliikmesriigi õigusaktid näevad ette selliste valijate või kandideerimisõiguslike isikute puhul, kes on tema kodanikud.	2. Kui liidu kodanikku ei kanta valijate registrisse või kui keeldutakse tema ***kohesest registreerimisest valijate registris või*** valijate registrisse kandmise taotluse vastuvõtmisest või kui tema kandideerimistaotlus tagasi lükatakse, on kõnealusel isikul õigus ***tõhusatele*** õiguskaitsevahenditele samadel tingimustel, mida elukohaliikmesriigi õigusaktid näevad ette selliste valijate või kandideerimisõiguslike isikute puhul, kes on tema kodanikud.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 11 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Kui valijate registris või kohalike valimiste kandidaatide nimekirjas on vigu, on asjaomasel isikul õigus õiguskaitsevahenditele samasugustel tingimustel, mida elukohaliikmesriigi õigusaktid näevad ette selliste valijate või kandideerimisõiguslike isikute puhul, kes on tema kodanikud.	3. Kui valijate registris või kohalike valimiste kandidaatide nimekirjas on vigu, on asjaomasel isikul õigus ***tõhusatele*** õiguskaitsevahenditele samasugustel tingimustel, mida elukohaliikmesriigi õigusaktid näevad ette selliste valijate või kandideerimisõiguslike isikute puhul, kes on tema kodanikud.

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikli 11 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	3a. Liikmesriigid teavitavad asjaomast isikut selges ja lihtsas keeles ning õigeaegselt lõikes 1 osutatud otsusest ning lõigetes 2 ja 3 osutatud õiguskaitsevahenditest isiku ametlikus avalduses märgitud eelistatud keeles, kui liidu valija on sellise eelistuse märkinud.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Liikmesriigid määravad ***riikliku*** asutuse, kes vastutab vajalike meetmete võtmise eest, et tagada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigeaegne teavitamine sellest, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel ***valija*** või ***kandidaadina*** registreerimise suhtes.	1. Liikmesriigid määravad ***pädeva*** asutuse, kes vastutab vajalike meetmete võtmise eest, et tagada teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike õigeaegne teavitamine sellest, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel ***valijaks*** või ***kandidaadiks*** registreerimise suhtes. ***Asjaomased asutused esitavad teabe kooskõlastatud viisil ja võimaluse korral koostöös kodanikuühiskonna organisatsioonidega elanikuks registreerimisel ja aegsasti enne valimisi.***

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Liikmesriigid tagavad, et vastavalt lõikele 1 määratud asutus edastab valijatele ja ***isikutele, kellel on õigus kandideerida vastavalt artiklile 3,*** otse ja individuaalselt järgmise teabe:	2. Liikmesriigid tagavad, et vastavalt lõikele 1 määratud asutus edastab ***liidu*** valijatele ja ***liidu kandidaatidele*** otse ja individuaalselt järgmise teabe:

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) kui see on olemas, siis valimiste kuupäev, ning kuidas ja kus hääletada,	b) kui see on olemas, siis valimiste kuupäev, ning kuidas ja kus hääletada***, sealhulgas asjakohasel juhul artiklis 10 osutatud konkreetsed hääletusviisid***;

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 2 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ba) erimeetmed, et lihtsustada hääleõiguse kasutamist teatavate valijarühmade, näiteks puuetega inimeste puhul;

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 2 – punkt b b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	bb) teave valimis- ja poliitilise süsteemi kohta, sealhulgas põhiliste omavalitsusüksuste volituste kohta;

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Teave selle kohta, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel ***valija*** või ***kandidaadina*** registreerimise suhtes, ja ***lõikes 2 osutatud*** teave tuleb esitada selges ja lihtsas keeles.	***Lõikes 1 osutatud*** teave selle kohta, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel ***valijaks*** või ***kandidaadiks*** registreerimise suhtes, ja ***muu käesoleva direktiivi kohaselt edastatav*** teave tuleb esitada selges ja lihtsas keeles. ***Lõikes 1 osutatud teave tuleb esitada kõigis liidu ametlikes keeltes ning lõikes 2 osutatud teave tuleb edastada asjaomasele isikule tema ametlikus avalduses märgitud eelistatud keeles, kui liidu valija on sellise eelistuse märkinud.***

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 3 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Lisaks sellele, et esimeses lõigus osutatud teave edastatakse ühes või mitmes vastuvõtva liikmesriigi ametlikus keeles, tuleb sellele lisada ka tõlge vähemalt ühte muusse liidu ametlikku keelde, mis on üldjoontes arusaadav võimalikult suurele arvule selle riigi territooriumil elavatele Euroopa Liidu kodanikele, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1724 ([28]) artiklis 9 sätestatud kvaliteedinõuetele.	***välja jäetud***

([28]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärav teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 1–38).

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	3a) Komisjon tagab, et teave, mis on seotud liikmesriigis elavate, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanike õigusega hääletada ja kandideerida kohalikel valimistel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 2 punktiga b ja artikli 22 lõikega 1, ning käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud teave tehakse kõnealustele kodanikele kättesaadavaks selgel ja ligipääsetaval viisil ning vajaduse korral kõigis liidu ametlikes keeltes, sealhulgas Europe Directi ja Your Europe'i kaudu.

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 12 – lõige 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4. Liikmesriigid tagavad, et teave selle kohta, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel ***valija*** või ***kandidaadina*** registreerimise suhtes, ja lõikes 2 osutatud teave tehakse puuetega inimestele ja ***eakatele*** kättesaadavaks, kasutades asjakohaseid teabevahetuse vahendeid, viise ja vorminguid.	4. Liikmesriigid tagavad, et teave selle kohta, millised tingimused ja üksikasjalikud normid kehtivad kohalikel valimistel ***valijaks*** või ***kandidaadiks*** registreerimise suhtes, ja lõikes 2 osutatud teave tehakse puuetega inimestele***, eakatele, äärealadel elavatele inimestele, vähemusrühmadele*** ja ***üldiselt valimistel hääletamisel raskusi kogevatele inimestele*** kättesaadavaks, ***kohaldades Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/882 ([1a]) I lisas sätestatud ligipääsetavusnõudeid ning*** kasutades ***neile*** asjakohaseid teabevahetuse vahendeid, viise ja vorminguid***, näiteks viipekeelt, punktkirja või kergesti loetavat vormingut. Liikmesriigid võivad tagada, et puuetega inimesed saavad hääletamisel soovi korral nende enda valitud isikult abi.***
	([1a]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Artikkel 13	***välja jäetud***
Erandid	
1. Kui liikmesriigis on hääleõiguslikus vanuses ja kõnealuses riigis elavate, kuid kodakondsuseta liidu kodanike osa suurem kui 20 % seal elavate hääleõiguslikus vanuses oma riigi kodakondsusega ja teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike koguarvust, võib kõnealune liikmesriik erandina käesolevast direktiivist:	
a) reserveerida hääletamisõiguse artikli 3 kohaselt hääleõiguslikele isikutele, kes on kõnealuses liikmesriigis elanud miinimumperioodi, mis ei tohi olla pikem kui omavalitsuse valitud esinduskogu ametiaeg;	

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) reserveerida kandideerimisõiguse artikli 3 kohaselt kandideerimisõiguslikele isikutele, kes on kõnealuses liikmesriigis elanud miinimumperioodi, mis ei tohi olla pikem kui omavalitsuse valitud esinduskogu kaks ametiaega; ning	
c) võtta asjakohased meetmed kandidaatide nimekirjade koosseisu suhtes, et eelkõige soodustada mõne teise liikmesriigi kodakondsusega liidu kodanike integratsiooni.	
2. Belgia Kuningriik võib erandina käesoleva direktiivi sätetest kohaldada lõike 1 punkti a sätteid piiratud arvu omavalitsusüksuste suhtes, kelle nimekirja ta edastab vähemalt üks aasta enne omavalitsusüksuse valimisi, mille puhul ta kavatseb erandit rakendada.	
3. Kui liikmesriigi õigusaktid näevad ette, et kõnealuses liikmesriigis elavatel teise liikmesriigi kodanikel on õigus valida selle riigi parlamenti ja et neid võidakse selleks kanda kõnealuse riigi valijate registrisse täpselt samadel tingimustel nagu riigi kodakondsusega valijaid, võib esimene liikmesriik erandina käesolevast direktiivist nende kodanike puhul loobuda artiklite 6–11 kohaldamisest.	
4. Iga kuue aasta järel pärast käesoleva direktiivi jõustumist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, kontrollimaks, kas asjaomastele liikmesriikidele vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 22 lõikele 1 tehtud erand on veel õigustatud, ning teeb ettepaneku vajalike kohanduste tegemiseks. Lõigete 1 ja 2 alusel erandeid rakendavad liikmesriigid annavad komisjonile kogu vajaliku taustteabe.	

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 14 – pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Aruandlus	***Andmete kogumine ja*** aruandlus

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 14 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Kolme aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja seejärel iga nelja aasta tagant esitavad liikmesriigid komisjonile aruande käesoleva direktiivi, sh artikli 5 lõigete 3 ja 4 kohaldamise kohta oma territooriumil. Aruanne peab sisaldama statistilisi andmeid ***artikli 3 kohaselt hääletamis-*** ja ***kandideerimisõiguslike isikute*** osalemise kohta kohalikel valimistel ning kokkuvõtet ***sellekohastest meetmetest***.	1. Kolme aasta jooksul pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja seejärel iga nelja aasta tagant esitavad liikmesriigid ***üldsusele ja*** komisjonile aruande käesoleva direktiivi, sh artikli 5 lõigete 3 ja 4 kohaldamise kohta oma territooriumil. Aruanne peab sisaldama ***peale üldiste tähelepanekute ka*** statistilisi andmeid ***liidu valijate*** ja ***liidu kandidaatide*** osalemise kohta kohalikel valimistel ning kokkuvõtet ***meetmetest, mida on võetud nende osalemise lihtsustamiseks ja soodustamiseks. Kõnealuseid andmeid kogutakse läbipaistval, ühtsel ja turvalisel viisil ühiste näitajate alusel***.

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikli 14 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1a. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 16 vastu delegeeritud õigusakte lõikes 1 osutatud statistiliste andmete kogumise aluseks olevate ühiste näitajate kehtestamise kohta.

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 15 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Komisjon hindab kahe aasta jooksul pärast 2029. aasta Euroopa Parlamendi valimisi käesoleva direktiivi kohaldamist ja koostab hindamisaruande edusammude kohta, mida on tehtud direktiivis esitatud eesmärkide saavutamisel.	Komisjon hindab kahe aasta jooksul pärast 2029. aasta Euroopa Parlamendi valimisi käesoleva direktiivi kohaldamist ja koostab hindamisaruande edusammude kohta, mida on tehtud direktiivis esitatud eesmärkide saavutamisel. ***Asjakohasel juhul lisatakse hinnangule seadusandlik ettepanek käesoleva direktiivi muutmiseks.***

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 16 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. ***Artiklites*** 2, 8 ***ja*** 9 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates käesoleva direktiivi jõustumisest.	2. ***Artikli 2 lõikes*** 2, ***artikli*** 8 ***lõikes 4, artikli*** 9 ***lõikes 3 ja artikli 14 lõikes 1a*** osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates … [käesoleva direktiivi jõustumisese kuupäev].

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 16 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Nõukogu võib ***artiklites*** 2, 8 ***ja*** 9 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.	3. Nõukogu võib ***artikli 2 lõikes*** 2, ***artikli*** 8 ***lõikes 4, artikli*** 9 ***lõikes 3 ja artikli 14 lõikes 1a*** osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 16 – lõige 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
6. ***Artiklite*** 2, 8 ***ja*** 9 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.	6. ***Artikli 2 lõike*** 2, ***artikli*** 8 ***lõike 4, artikli*** 9 ***lõike 3 ja artikli 14 lõike 1a*** alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 19 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Artikleid 1–7, artikli 8 lõiget 1, artikli 11 lõiget 2 ***ja artiklit 13*** kohaldatakse alates 31. detsembrist 2023.	Artikleid 1–7, artikli 8 lõiget 1 ***ja*** artikli 11 lõiget 2 kohaldatakse alates 31. detsembrist 2023.

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu direktiiv

II lisa – pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	II LISA. Liidu valijate esitatav ametlik avaldus

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu direktiiv

II lisa – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Kinnitan, et kohalikel valimistel hääletamisega seotud edasist teavet võib mulle edastada ühes või mitmes järgmistest keeltest:

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu direktiiv

II lisa – tabel 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Olen olnud … (elukohaliikmesriigi nimi) elanik … (ajavahemik) [1a]

Koht/kuupäev:	
Allkiri:	

(1a) Ainult siis, kui liikmesriigi õigus seda nõuab.

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu direktiiv

III lisa – pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	III LISA. Liidu kandidaatide esitatav ametlik avaldus

Muudatusettepanek 73

Ettepanek võtta vastu direktiiv

III lisa – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Kinnitan, et kohalikel valimistel kandideerimisega seotud edasist teavet võib mulle edastada ühes või mitmes järgmistest keeltest:

Teisipäev, 14. veebruar 2023

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu direktiiv

III lisa – tabel 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Olen olnud … (elukohaliikmesriigi nimi) elanik … (ajavahemik) [1a]	
Koht/kuupäev:	
Allkiri:	

(1a) Ainult siis, kui liikmesriigi õigus seda nõuab.